

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Naše najbližje zahteve.

II.

Celo na Kranjskem poznamo več Slovencev, med njimi tudi več županov, ki govore v uradih nemški, zlasti ako vidijo, da ni uradnik dosti zmožen slovenščine. To se dogaja posebno pri glavarstvih, kamor vlada pošilja osebe, ki komaj razumejo slovenski par stavkov, v javnem življenju se pa celo osmelijo zaničevati ali zapostavljati vse, kar je slovenskega. Za izgled naj navajamo le, da je služil okrog 14 let v kranjskem političnem okraju okrajni glavar, ki je naravnost norce bril iz slovenskega jezika, izkušal nekega tukajšnjega učitelja pripraviti do tega, da bi poučeval v Sorici nemški jezik, in mu obljubil podporo nemškega sulferajna. Kadar je ta eksemplar, ki ga v Kranju ni pozdravila živa duša in ki je slovel po tem, da je znašal svojo jezo nad njemu podrejenimi uradniki, med katerimi so si trije vzeli življenje, šel na uradne ure, recimo v Škofjo Loko, se je ta mož produciral po svojem neznanju slovenščine, kajti nikdar ni pustil kmeta do besede, temveč mu le diktiral: Pauer, hort, ti plačaš goldinar »štraf«. Imeli smo še drugi unikum, katerega bi drugod, recimo pri »Grazer Tagblattu« ali pri »Freie Stimmen« obesili takoj na prvo laterno radi njegovega drznega vedenja v družbi in v javnih lokalih. Imeli smo namreč pri nas za voditelja okrajnega glavarstva, ki pa je sedaj še okrajni glavar nekje na Kranjskem. Ta oblastnež je svoj čas v javnem lokalni, v gostilni, svojemu psu, ruske pasme, ki je čul na ime »Nataša«, ukazal: »Nataša, sprich rusisch!« Pes je na to zalajal in gospodar psa je pomenljivo (!?) gledal na zbrane goste, ki pa žalibog niso niti z najmanjšo besedico reagirali na to baronsko predrznost. Ravnotisti harlekin je v svoji domišljiji metal zopet v javni gostilni njemu neljube zrezke po tleh, češ: »So ein Fleisch verbitt' ich sogar meinem Hunde zu geben.« Mi ne pravimo ničesar drugega, kakor da smo Slovenci potrpežljivi osli!

Take uradnike smo dosedaj trpeli med nami. Odslej bo morda drugače.

Resna dolžnost nas vseh naj bo od prvega do zadnjega, da govorimo v uradih le slovenski z uradniki, da pišemo na urade le slovenski in da tudi v osebnem občevaranju z uradniki nemške narodnosti le slovenski občujemo. Kdor slušuje na Slovenskem, mora znati dovršeno slovenski, on se mora prilagoditi slovenskim razmeram. Zategadelj smatramo za pasjo ponižnost, za ostanek našega starega suženjskega duha, če se v osebnem občevaranju privandranemu tujcu na ljubo poslužujemo tujega jezika.

Naša zahteva je, da se nastavi v slovenskih krajih, to je na Kranjskem, Primorskem, južnem Štajerskem in južnem Koroskem v državnih in drugih javnih uradih toliko slovenskih uradnikov, kolikor nam jih gre po razmerju prebivalstva, torej na Kranjskem 95 odstotkov vsega uradništva, na Koroskem in Štajerskem pa približno eno tretjino i. t. d. Ta zahteva se pa ne sme nanašati le na nižje urade, tudi osrednje oblasti morajo imeti uradništvo, ki bo del naroda, med katerim slušuje, ki bo zato tudi čutilo z narodom, delalo z veseljem, ker dela za svoj narod, ne pa v ljudstvu videlo le stranke, s katerim je dokončano delo, če se napiše par pametnih ali nespametnih stavkov na vlogo in s tem je akt rešen, papir popisan in konec neprijetnega opravila z ljudmi . . .

Vodovod za mesto Kranj in okolico.

(Strokovnjaško poročilo.)

Vodovod za Kranj in okolico, ki se baš sedaj gradi, bo preskrbeljeval z dobro, gorsko pitno vodo

mesto Kranj in tehle 15 vasi: Britof, Gorenje, Primskovo, Klanec, Huje, Rupa, Tupaliče, Hote-maže, Visoko, Milje, Luže, Srednja vas, Šencur, Voklo in Voglje. Za vodovod se porabi takoimenovani Čemšenikarjev studenec, ki leži v romantični kokriški dolini, na desni strani reke Kokre. Čemšenikarjev studenec ima 770 metrov nadmorske višine in je oddaljen od Kranja okroglo 16 kilometrov; v času najhujše suše daje 14 litrov vode v sekundi.

Skupni izvir Čemšenikarjevega studenca, kateri prihaja na več mestih na dan, so našli po daljšem zasledovanju 6-5 metrov globoko pod površino zemlje. Ta skupni izvir so zajeli na ta način, da so zgradili zajemalne zidove, ki se stikajo. Zajeta voda se odteka skozi betonske cevi v takoimenovani nabiralnik, iz katerega se pretaka v vodovodno cev, ki ima v premeru 125 milimetrov; isti premer obdrži cev od studenca do visokega rezervoarja v Tupaličah.

Ko dospje voda od studenca do državne ceste Kranj-Zelezna Kaplja, iznaša njen padec 220 metrov. Da se zmanjša pritisk v ceveh, so zgradili tri razbremenilnike. Prvi razbremenilnik leži 720 metrov nad morjem, drugi 640 metrov, tretji pa, ki se nahaja nad Polajnarjem, 560 metrov visoko.

Bližu kilometra XI. državne ceste Kranj-Zelezna Kaplja gre vodovodna proga pod strugo Kokre z njenega desnega na levi breg.

V bližini vasi Tupaliče je zgrajen visoki rezervoar, ki se nahaja na levi strani državne ceste na tamkajšnjem gorskem pobočju. Rezervoar ima 400 kubičnih metrov prostornine; obstoji pa iz dveh enako velikih stanic, v kateri prihaja voda v podobni vilic. Zgoraj ima rezervoar prirejeno posebno odvajalno cev, po kateri se lahko odpeljuje morebitna preostala voda.

Od rezervoarja pri Tupaličah pa do Visokega imajo vodovodne cevi 150 milimetrov v premeru.

PODLISTEK.

„Mlinar in njegova hči.“

Zaloigra v 5 dejanjih

K današnji premieri v čitalnični dvorani.

Danes zvečer se torej zopet odpro vrata našega Talijinega hrama ter se predstavlja kot premiera, obče priljubljena zaloigra »Mlinar in njegova hči«. »Dramatični odsek« Narodne čitalnice v Kranju se je odločil za to igro raditega, ker se je takorekoč že popolnoma udomačila med nami ter skoro postala na polovico narodna last. Pa se značaji, risani v tej igri, tudi popolnoma vjemajo z značaji našega kmetijskega ljudstva. Star skopuh mlinar, ošaben in prevzet, pozna le svojo glavo. In če spravi lastnega otroka v grob, kaj mu to mar! Le njegovega denarja ne sme dobiti siromašni mlinarski hlapec Konrad, ki je berač po njegovem mnenju, ki bi se, ako ga sprejme za zeta, šopiril z njegovim denarjem, pohajkoval v novem lepem pohištvu ob delavnikih ter prežal na njegovo smrt. Pri vsi svoji ošabnosti pa veruje v vraže in gre na sveti večer na pokopališče, da dobi svežo prst iz novega groba, ki naj bi bila pomoček proti naduhi. In ko vidi, da mora umreti, hoče zakopati svoj denar, da ne pride drugim v roke, a neizproena smrt ga pri tem delu zaloti . . .

In nežna, poslušna Marica, noseča kal bolezni v prsih, vedoča, da postane edino s Konradem srečna, uboga očeta. Odreče se Konradu in umre. In klepetava sestra mlinarjeva skuša v svoji dobrosrčnosti pregovoriti mlinarja, da sprejme Konrada za zeta.

Na drugi strani pa Konrad, idealen kmetijski fant, ki ne pozna drugega kot svojo piščalko in ljubezen do Marice. Dasi ga hoče v sosednji vasi zasnoviti bogata mlinarska vdova, odpove rajše službo ter ostane Marici zvest. In na sveti večer, ko je pri teti Pirkovki malo preveč pil, da si utolaži morečo žalost, ga vleče nekaj na pokopališče. Na sveti večer ob dvanajstih grede vsi oni v pokopališko cerkev, ki morajo drugo leto umreti. Mlinarja bi rad videl med njimi in — vidi ga, a vidi tudi — Marico . . .

In tako so vsi značaji jasno risani in gledalec misli, da se vse to, kar vidi, godi v domači vasi. Dasi so glede literalne kakovosti te igre različna mnenja, je gotovo, da ima zdravo jedro in gotov del moralne vrednosti. Po svoji tendenci je tudi zelo prikladna za predvečer Vseh svetih. Preveva je tisti duh nekako tajinstvene otožnosti, nekake tihe tuge, ki se polasti naše duše, ko stopamo prihodnji dan po pokopališču, da obiščemo vse one nam ljube in drage, ki so bili, a jih ni več . . .

Ponosni Gorenjec in zavedna Gorenjka! Izprašaj svojo vest in prepričaj se, kje imaš naložen svoj denar! Kam zahajaš? Ali v slovensko ali nemčursko trgovino? Slovenec podpiraj Slovenca!

Izza poletne sezone.

Ivan S. Olševski.

Konec.

Pol ure pozneje se je vila procesija petih parov-božjepotnikov po gori sv. Antona. Ne bomo vedno poslušali in vlekli na ušesa duhovitih pogovorov posameznih parov, ker se to ne spodobi. Le toliko lanko opomnimo, da so bili vsi zadovoljni, od prva zaljubljenega para Francka-Flanski, pa tja do zadnjega, gospoda učitelja in njegove gospe. Tej svoji navdušenosti pa so dali na gori duška s tem, da je kar naprej pel zvon sv. Antona, za čegar vrv je baje, najbolj navdušeno vlekla gospodična Netka. Ne vemo, če se jo je usmilil sv. Anton, kajti g. Diplomata je bil res diplomat, ki je znal s svojo umečnostjo prekaniti ne same tako mehkega bitja, kot je bila gđ. Netka, ampak še

Na Visokem se loči od glavne vodovodne proge stranaka, ki vodi preko Luž in Srednje vasi v Šentur in odtod dalje v Voklo in Voglje. Od Visokega do Šenturja imajo cevi 100 milimetrov v premeru, od Šenturja do Voklega 80 milimetrov, od Voklega do Vogljan pa 60 milimetrov. Na glavni progi od Visokega do stolpnega rezervoarja pri Kranju pa iznaša premer cevi 125 milimetrov.

V bližini Kranja prekorati vodovodna proga reko Kokro in pride zopet na njen desni breg. V ta namen se zgradi približno štirideset metrov nad sedanjim železnim mostom nov most, po katerem bodo speljane vodovodne cevi.

Blizu Kranja po polju ob cesti na Rupo, ne daleč od Omerzove hiše, se postavi stolpni rezervoar, bi bo imel edino nalogo, da dovaja vodo v mesto Kranj, in to tudi v najvišja mestna poslopja (gimnazija, stolna cerkev). Na mestu, ki se je dolečil za gradbo stolpnega rezervoarja, so tla jako neugodna; nahaja se namreč ondi nenavadno debela ilovnata plast, med katero so posejani redki konglomerati. Da se zmanjša in enakomerno razdeli silni pritisk, ki ga bo proizvajala stavba stolpnega rezervoarja, so priradili ondi obširno nosilno ploščo iz armiranega betona. Na dnu ima ta plošča 15 metrov v premeru; v višini 25 metra se zmanjša premer na 10 metrov. Na to ploščo se postavi stolp, ki bo tudi zgrajen do zgornjega roba podstavka iz armiranega betona, naprej pa iz opeke. V višini 26 metrov, računeno od tal, se postavi na stolp rezervoar, zgrajen tudi iz armiranega betona. Kakor rezervoar v Tupaličah, tako bo tudi stolpni rezervoar razdeljen v dve stanici, ki bosta imeli skupaj 250 kubiskih metrov prostornine. Tik pod rezervoarjem se napravi ob zunanji strani stolpa razgledna galerija, s katere se bo nudil opazovalcu prelep pogled na mesto Kranj in na njegovo bližjo in daljno okolico. Najvišji vrh stolpa bo nekako 40 metrov visok računemo do tal.

Pred stolpnim rezervoarjem se odcepi stranska vodovodna proga na Rupo. Od stolpa do Beksela bodo imele cevi 150 milimetrov v premeru, stranske proge po mestu pa po 125, 80 in 60 milimetrov. Dalje prih.

Gospodarski del.

□□□□

Kako ravnajmo pravilno z meštom?

Letošnje leto se je napravilo pri nas mnogo mešt ali sadjevca iz jabolk in hrušk. Prav saj v

celo tacega svetnika kot je sv. Anton. Ko so se naveličali sv. Antona in njegove vrvi, pa so si ogledali, kje bi dobili kaj sence, kjer bi lepo v miru in spodobnosti zavžili svoje in Miha Žganjevojeve darove.

«Četrť ure od tod je lep, jelkov gozd, kjer je mehak mah in lep razgled. Ali gremo tja?» vpraša g. učitelj.

«Dobro! Pojdimo!»

In sil smo v gozd, kjer je bil mehak mah in lep razgled. Polegli smo v mah in izpraznili svoje bisage. Njihovo vsebino pa smo zložili na en kup, da se tako vsak posluži, česar se hoče. Vsi smo bili izredno dobre volje in še boljsega apetita. Dober zrak, mehak mah rujno vince in vesele gospodične so storile svojo dolžnost. Kmalu se je razlegalo veselo petje od jelke do jelke, od skale do skale, tja doli v dolino. Maj posameznimi premori pa smo veselo čebrijali in klepetali, dasi so bili posamezni pari precej narazen.

Pri tretjem premoru je pil g. Diplomata z gđ. Netko bratovščino. Spila sta dolg poljub, se držala za roke in si nedočižno gledala v oči.

«Ali naj jo midva tudi pijeva, Francka?» vpraša g. Flanski.

Pogledala pa je najprej začudno, potem zaplljivo, zarudela in povsila oči.

Držala sta se za roke. Obema so se tresle.

«Ne, ne bova jo tako pila kot drugi,» nadaljuje g. Flanski.

Stisnila mu je roko in ga pogledala hvaležno. In tikala sta se brez bratovščine.

«Če ne verjameš,» se zasliši glas g. Mane, pripovedujočega nekaj gđ. Ani, «pa pojdiva gledati. Pardon za trenotek.»

In sil sta nekaj gledat.

Gđ. Neli, in g. Neveseli pa sta se spravila na rob gozda, odkoder sta občudovala razgled, razsvetljen od začnjih žarkov zahajajočega solca.

vročih poletnih dneh bode mnoge koristil kot hišna domača pijača!

Samo žal, da čujemo vedno, da se ne drži, t. j. da se pokvari, ko nastopijo vroči poletni dnevi. Nasi kmetje pripisujejo tej pokvari raznovrstne vzroke. Toda treba povdariti prav posebno, da je eden najglavnejših vzrokov, da se pijača pokvari, nepravilno ravnanje z jabolčnikom.

Ne smemo se prav nič tujiti pokvarjenju, če takoj, ko se iztisne, spravimo pridobljeno tekočino v sod, imamo navadno veho pri sodu toliko časa odprto, dokler «meče» t. j. kipi, da se vsled velikega stiska zraka scika (okisa), potem sod prav goreče in trdno zabijemo ter pustimo mirno cel čas na drožah, ne da bi vsaj enkrat pretočili ali posneili sadjavec in tako ločili tekočino od goščave, ki se vsede na dno sode.

Da, naši ljudje to prav navadno vse opuščajo! Čemu si napravljati nepotrebnega dela? Saj čim slabši začne postajati, tem hitreje treba tekočino popiti! Vendar mislimo, da ni toliko kakor lenoba kriva temu nevednost. Naš kmet še sploh ne ve, kak kemičen proces se vrši takrat, ko most kipi. On ne ve, da se beljakovine ne vzdržujejo dolgo, ter da se tudi one beljakovine pokvarijo, ki so v mostu.

Zato se nam zdi primerno podati kratko navodilo, kako ravnajmo letos z mostom, da se nam ohrani zdrav skozi celo prihodnje poletje.

O napravi mosta ne bomo govorili, ker ta čas je večina sadjevca že narejena. Mislimo, da letos kmetje vsaj niso gnilega sadja ali zelo blatnega stiskali z zdravim. Če bi kdo to storil, ne ravnal bi prav! Dokler je bilo toplo vreme, takrat je most kipel, vrel, metal je iz sebe pene in nesnago. Zadnjih 14 dni je pa gotovo kipenje prenehalo, razen ondi, kjer je sod v posebno gorki kleti, kajti vreme je postalo na hip prav hladno. Seveda, če ostanejo sedaj lepi, gorki dnevi, se kipenje prav kmalu vbudi. Kaj je kipenje? Prav nič drugega, kakor pretvoritev sladkega soka v kislkasto pijačo ali v sadju se nahajajočega sladkorja. Ta na toploti 15°C prične kipeti vsled kipelnih glivic, katerih je vedno dovolj v zraku in iz sladkorja nastane alkohol (spirit) ter ogljikova kislina. Zato most po kipenju ni več sladek, temveč kiselkastega okusa.

Med kipenjem lahko nalijemo sode do vrha, da se polni, tedaj se pene vedno vzdigujejo pri vohi, skozi katero tudi vedno meče raznovrstno nesnago. Ta način je prav priporočljiv, ker tako izloči iz sebe že mnogo beljakovin, to so prav vse pene in drugih kvarljivih snovi, katere se morajo tako ali tako odstraniti iz mosta.

Zopet drugi priporočajo, naj ostane v sodu nekaj praznega prostora, da med kipenjem ne meče most skozi veho nesnago, pač se dene v veho nalašč napravljena kipelna voha zato, da most ali tekočina ne pride preveč v dotik z zrakom ter se ne prične kisati. Seveda na ta način se vsede vsa gošča na dno sode ter jo je mnogo več, kakor pri prvem načinu.

Ko je na eni strani zašlo solnce, na drugi pa vzšla luna, smo se napotili navzdol. Naskoro smo prisli v vas, kjer smo zopet v prvi gostilni dobili g. Sabljača in njegovega adjutanta Jaka Škaberneta.

«Šment,» nas pozdravi, ko nas zagleda. «Ali Vas je kaj uslišal sv. Anton?» Delali smo se, kot bi ga ne razumeli. G. učitelj pa je bil toliko prijazen, da ga je vzel v svojo skrb, pri čemur mu je gospa prav dobro pomagala. Naskoro pa nam je oskrbel gostilničar voz, na katerem smo se s par konj odpeljali domov.

Tako se je končal naš zadnji izlet skoro nato tudi naša poletna sezona, v kateri smo vžili toliko nedolžnega veselja.

* * *

Minulo je od takrat, ko smo vživali tako brezskrbne počitnice, že lepo število let. G. učitelj Kibic je postal že davno nadučitelj, a njegov sosed Jaka Škaberna toči še vedno rujno vince. G. Sabljač že davno počiva v gospodu, vendar pa naj jaz odgovorim na njegovo vprašanje, kako je kaj pomagal sv. Anton. Reči moram, da nam je bil jako milostljiv. Gđ. Francka je postala gospa dr. Flanska, gđ. Neli pa je razveselila g. Neveselija s svojo roko in svojim srcem, gđ. Ana je že vdova po dr. Mani, ki je postal žrtva svojega poklica. Skoro neverjetni vspehi! Le g. Diplomata je naredil izjemo in je pustil svojo Netko, da se še nadalje žrtvuje vzvišenemu učiteljakemu poklicu, za katerega mu je vedno zatrjevala, da je vsa navdušena ter se oženil na svojo advokaturu pri neki suhi, nad vse prozaični, toda tudi nad vse petični hčeri nekega fabrikanta. In pravijo, da je hvaležen, da ni usliša gđ. Netke sv. Anton.

Prvi način bolj priporočamo, in sicer, ker tako zmeče iz sebe zelo mnogo beljakovin, katere bi se sicer ne vsede na dno. Nerodno je, ker je sod vedno moker, toda pomaga se, če se napravi iz ilovice kolobar in odtok po sodu, da se ta nesnaga odtaka po enem mestu, spodaj pod sod, se pa lahko podstavi kaka latvica, da me moči tal. Ko most kipi ali vsled nizke temperature toplote preneha kipeti, t. j. v mesecu decembru, moramo ga pretočiti v drugo popolnoma snažno in zdravo posodo.

Zakaj pretokamo? Ako se tako pazimo pri napravi mosta, da porabimo samo zdravo sadje, če se tako skrbno pazimo, da se kipenje pravilno vrši, stem se nismo prepričali, da se most prav v resnici ne pokvari. Zato moramo pretakati most, naj vinogradnik mora tudi vino! da 1.) dosežemo stanovitnost in 2.) boljše razvitost pijače. To je delo, na katero moramo polagati največjo paznost. Most zadobi svojo popolnost šele s pravilnim kletarenjem.

V sadjovcu se nahaja voda, alkohol, kislina in beljakovina. Kaj se kviri v njem? Voda ne. Alkohol se prav lahko izpremeni v kis (jesih). Beljakovine pa obstoje iz dušika, kateri se pa na zraku izpremeni in pokvari, posebno pri ugodni toplini.

Znano je vsakomur, če hočemo kako živilo ohraniti zdravo, spravimo je na led, na hlad, v mraz, nizko temperaturo. Zato se most pokvari v poletju, takrat ko postane vroče, ne pa pozimi. Istotako se ohranijo živila nepokvarjena v alkoholu. Zganje se n. pr. ne pokvari. Če bi imel most mnogo alkohola v sebi, bi se tudi ne! A ker je reven alkohola, zato se mu prav rado kaj pripeti.

Torej meseca decembra most pretočimo, pa odstranimo ono nesnago na dnu, imenovano drožje, in nato toliko časa zmivajmo sod, da postane popolnoma čist vsake nesnage. Prav bi bilo, ko bi ga pretočili še v drugo meseca aprila ali maja, ker bi se vedno še usedlo na dno precej drožji.

Za tako oskrbovan most se gotovo ni treba bati pokvarjenja in ostal bode zdrav, čist, prijetnega okusa skozi celo poletje. Zgodi se večkrat, da se ne stišti. Pomore se, da se mu primeša tamina ali čreslovine in potem z beljakom ali klejem očisti, toda o tem delu o drugi priliki.

Vam, kmetje, pa kličem, ravnajte tako z mostom, če hočete imeti zdravo pijačo, ne bode vam žal!

Jožef Jenko.

Za sadjerejce.

— Sadna razstava na Grmu. Na kranjski kmetijski soli se je vršila letos od 3. do 5. oktobra razstava dolenjskega sadja in grozdja. Največ zaslug za prireditve ima novomeška kmetijska podružnica, kateri načeluje marljivi vodja g. V. Rohrman. Razstave so se udeležili tudi Kočvarji. Grmska sola je razstavila pravilno vloženo in pripravljeno sadje v zabojih za razposiljenje. Ravno v tem, kako pravilno razposiljati sadje, tudi Gorenjcem mnogo manjka. — Stroški so se pokrili iz podpor kmetijske družbe in deželnega odbora, v okroglem okrog 700 K.

— Sadna razstava v Bovcu na Goriškem je bila dne 4. oktobra. Pokazala je, kaj se napravi z vztrajnim, sistematičnim delom. Ondi pred dvajset leti ni bilo dobiti sadje. Sedaj pa se je razstave udeležilo 89 sadjarjev z finimi sadnimi vrstami. Razstava samanesebi je bila krajevna, lokalnega značaja, vendar kažejo uprav take razstave, v čem je treba napredovati, v tem ali onem kraju. — Ko bi se na Kranjskem priredilo v teku treh ali štirih letih več malih občinskih razstav, bi vedeli kmalu, katerih sadnih vrst se je oprijeti in katere kaže popolnoma upustiti.

— Blizu Zagorja je priredil tako domačo, krajevno razstavo tamošnji marljivi učitelj, ne da bi kaj bobnal po listih. Namen je bil, ljudstvu pokazati vspeh svojega truda.

— Štajerska jubilejna sadna razstava na Dunaju. Štajersko sadjerejsko društvo je priredilo od 5. do 11. oktobra jako hvaljeno razstavo namiznega sadja in sadnih konserv. V sodčkih in zabojih je bilo na razstavi okrog 60.000 kg. lepega sadja, katero se je prodalo takoj po zaključku prav lahko Dunajčanom po zmernih cenah. Poleg sadja štajerskih posestnikov je razstavila tudi «Prva štajerska tovarna za sadne sokove in konzerve Štiria v Libenavu poleg Gradca» izdelke ali produkte. Razstavo je posetilo mnogo odličnjakov. — Dunajčanom se je priljubila tako, da v bodoče zopet žele slične prireditve. Kaj, če bi se Kranjci poskusili kaj takega?

— C. kr. avstrijsko pomologično društvo priredi od 11. do 14. novembra razstavo sadja iz vseh avstrijskih dežel, združeno z občnim zborom tega društva.

— Kakor čujemo, potuje te dni po Gorenjskem zastopnik neke sadne veletrgovine, da nakupi velike množine sadja. Želeti je, da mu gredo ljudje na roke, ker za izvoz gorenjskega sadja je važno, da privabimo tuje v deželo, posebno se, da si pridobimo pri teh dober glas in da postane naše sadje renomirano.

Jož. Jenko.

Nekaj o izseljevanju. Dalje.

Priseljevanje je zabranjeno v Zedinjene države vsakomur, kdor bi že imel tam preskrbljeno delo ali službo, izvzeti so tu le učenjaki,

ki so pozvani tja na javne šole, duhovniki, učitelji, umetniki in enaki. Tja ne puste kaznovanim osebam, ne članom nevarnih družb, ne pripadnikom večerštev in tudi ne onim, ki nimajo ob prihodu pri sebi zahtevanega zneska gotovine. Zahteva se običajno 50 dolarjev (250 K), vendar so se zadovoljevali do letos tudi z manjšim zneskom, ako so imeli priseljenci sicer dobre naslove do svojcev. Letos so bili strogi tudi v tem oziru, dočim nekaterim narodnostim z Balkana sploh niso dovoljevali izkrcanja.

V nadzorstvo glede navedenih dejstev so postavljene v vseh obmorskih lukah Zedinjenih držav posebne komisije. V New-Yorku, kjer se izkrcava največ izseljencev, je ta komisija največja ter ima celo svoje razsežno uradno poslopje, imenovano Castle Garden. Vanj mora vsak potnik tretjega razreda. Tu se vrši strogo pregledovanje, izpraševanje in, če treba, preiskovanje. Kogar vrnejo, pošljejo kar iz tega poslopja nazaj na ladijo iste prekmorske družbe, s katero je prišel iz Evrope. Šele, kdor iz Castle Garden pride brez zadržka iz rok zdravnikov in komisarjev na prosta tla ameriška, more iti, kamor je namenjen.

Zato naj nihče ne hodi čez morje, kdor ne more zadostiti navedenim zahtevam. Tudi v Kanado ali Angleško Ameriko, takisto v Južno Ameriko naj ne hodi rajši, ker veljajo povsod bistveno gorenjim vsaj podobni predpisi. Nakopal bi si v slučaju zavrtnive s potom samo mnogo nepotrebnega truda, prebil bi dosti nevarnosti in morda tudi gladi, potrošil povsem v škodo mnogo ali ves svoj denar.

Kako žive Slovenci v Ameriki, o tem govoriti ni naloga temu pisu. Saj se piše o tem po različnih knjigah in časnikih.* Omeniti nam je le, da so raztreseni po več mestih in naselbinah, kjer so navadno združeni v unije in bratovščine, da si varujejo stanovske koristi, goje družabno življenje med seboj, se pogovarjajo o težnjah in potrebah ali o domačiji in svojcih daleč onstran morja. V bratovščinah skrbe za dušne potrebe. Tudi nekaj časnikov imajo.

Vsi Slovenci vprek se rabijo za trda, težaška dela, večinoma po tvornicah, rudokopih in podobnih podjetjih. Ameriški podjetniki jih imajo radi, ker Slovenec je krepak, delaven, z malimi izjemami tudi trezen in skromen. Ne boji se nobenega dela, ne ustraši nobenega truda. Zato ga dobro plačujejo. Vendar ne zastoj, zakaj ameriškim razmeram je zaslužek prikladen in lahko rečemo, krvavo zaslužen.

Varnostne razmere so namreč čisto neznačne, zakaj v Ameriki, kjer vse drvi in se peha, kjer je bolj kakor sploh kod bog dolar, velja človek malo, le toliko, kakor neznačen stroj, ki ga je lahko nadomestiti vsak dan. Zato se pri vseh podjetjih skrbi za njegovo varnost le toliko, kolikor je neizogibno potrebno, da more napredovati delo in ni zavirano po morebitnih nesrečah. Delavca radi njega, človeka, se ne čuva.

Kolikokrat se prigodi večja ali manjša nezgoda. Koga poškoduje, pohabi, pobije, morda tudi več ljudi. „All right!“ meni gospodar, ko mu javijo nesrečo, mrtvece prepeljejo v mrtvašnico, ranjence v bolnišnico, na njihovo mesto pošljejo druge delavce in stvar je pri kraju. One v bolnišnici zakrpajo za silo, toliko da morejo domov. In zato se ni čuditi, ako pri vsakem povratku izseljencev iz Amerike vidimo med njimi kakega pohabljenca, ki ne more rabiti nog ter mora hoditi ob bergljah, ali ima potrgane roke, ali vsaj eno. Včasih ima kdo polomljen koš, da se premika le težavno, ali ima naposled kdo popačen obraz, izgubljeno oko, morda obe, sploh je poškodovan tako ali tako. Zdrav je šel v tujino, imovit se je hotel vrniti, v resnici je tam le trpel. Zasluženi denar je porabil za zdravljenje, domov prihaja nadložen in brez novcev, za nobeno rabo, v nadlego sebi in svojcem, morda v breme občini.

Tudi to pomenja izgubo v ljudski moči in pridobitveni zmognosti.

In letos? Letos niti dela ni, zato prihajajo naši ljudje trumoma domov, večinoma brez sredstev. Drugi stradajo tam, da se Bog usmili, če nimajo, da bi se vrnili v domovino. Mnogo jih je priguala sila tako daleč, da so se dali spraviti domov na stroške do-mače države.

Temu je vzrok kriza z nasledki, ki je nastala v Ameriki letos, najprej denarna, potem vse-splošna, gospodarska in obrtna. Ne moremo se tu spuščati globlje v njene vzroke, ker bi morali zasledovati daleč nazaj pojave na različnih poljih in njihove nasledke na velikomestnih denarnih in gospodarskih tržiščih ali borzah. Kakor kriza sploh pomeni višek napetega stanja in temu sledeči preobrat, tako je tudi z ameriško krizo. Zato se izrazno najpoljudneje, ako označimo to krizo za zmešnjavo in pomanjkanje na gospodarskem polju ameriškem. Denarja ni, zato ni naročil, torej ne dela, radi tega ne zaslužka, zato polom. Tvornice stoje, železnice nimajo česa voziti, v rudokopih delajo le neznačno. Brez dela in zaslužka so cela krdela delavcev, jesti morajo vendarle.

* O življenju Slovencev v Ameriki je spisal I. 1903 Rev. F. S. Šušteršič, župnik v Joliet III., lepo knjigo: Pouk rojakom Slovincem, ki se hočejo naseliti v Ameriki. Ta knjiga je važna, veče zanimiva in jako poučna, zato jo je toplo priporočati.

Mnogo jih ima družine seboj, zato stroškov tem več, dohodkov pa nič. Ako so imeli prihrankov, so se porabili domala že v prvih brezdelnih časih, mnogi so pisali po denar domov. Upali so, da se časi skoro obrnejo na bolje, in čakali dela. Nekateri so dobili kak dan v tednu, večina nič in čaka še danes, mnogi pa se vračajo izstradani šesedaj.

Tudi to je izguba na gospodarskih pridobitvah našega ljudstva.

Da je kriza nastala, so bili krivi v prvi vrsti ameriški bogatini, kapitalisti, milijonarji. Ti so združeni v truste, nekake kartele in gospodujejo neomejeno s svojim kapitatom. Njihovemu gospodarstvu se zama upirajo vsi faktorji, brez moči je celo vlada. Ker vladajo vse, ukazujejo javnemu mnenju in vplivajo odločilno na državno politiko. V njihove blagajne se steka denar; kadar hočejo izvršiti pritisk, ne dajo, da bi prišel zopet med ljudi, in splošni položaj se predgruča kmalu. Ni dvoma, da je bil ta izprva umetni pritisk uprizorjen na izid predsednikove volitve. Saj ob takih dobah je bila vselej čutili kriza. Da se je letos razširila tako vsesplošno, tega so se provzročitelji ustrašili morda še sami. Vsaj čitati je, da posledice ne prizanašajo niti milijonarjem.

No, novi predsednik je že skoro določen, pravijo, da bode izvoljen Taft, ki je bil doslej vojni tajnik, nekak minister. Roosevelt je bil prijatelj delavcev, kakšen bode novi, se pokaže. Vendar je pričakovati, da se po za stalno izvršeni volitvi hitro obrne vse na bolje. Ali se odpre delavstvu prejšnje ugodno polje, se ne ve še, gotovo pa je, naj bo predsednik res Taft ali kdo drugi, da položaj ne ostane sedanji. Zato se sme reči skoro, da se bodo Slovenci izseljevali zopet v večji meri.

Tem v korist hočemo še potom, po katerih potujejo, posvetiti nekaj pozornosti. Saj tudi v tem oziru lahko zaznamujemo izgubo v ljudskem imetju.

Znano je vsakemu otroku, da se v Ameriko nikoder ne pride po suhem, ker jo loči od Evrope atlantsko svetovno morje. Za prevažanje preko morjanam rabijo ladje: jadernice in parniki. A z jadernicami potuje v Ameriko še malokdo, večina se vozi s parniki.

Enako železnicam po suhem, ki so v rokah različnih družb ali države, opravljajo tudi vožnjo čez morje različne družbe, ki vzdržujejo po več-alimanj parnikov. To so parobrodne in prekmorske družbe, ki vzdržujejo promet čez morja med celinami, dočim vzdržujejo države le vojno brodovje.

Vsaka družba ima za svoje parnike stalno domače pristanišče, odkoder vozijo, in v tujini, kamor vozijo, zopet stalno mesto. Nekatere imajo še na potu stalna mesta ob morju, kjer pristajajo njihovi parniki. Med temi mesti vzdržujejo redne vožnje, vedno po isti potiali črti čez morje. Zato se prekmorske družbe kratko imenujejo proge.

Tu hočemo samo navesti proge, po katerih kdaj potujejo Slovenci, z odhodnimi pristanišči, važnejšimi točkami med potom in pristani izkrcanja. Njihovega ustroja ne bomo opisovali. Ako se kdo zanima zakatero progo, piše naj dopisnico njenemu zastopniku, pa bode dobil takoj za*eljena pojasnila. Tudi se hočemo vzdržati kritičnih pripomenj ter odlikovanja ali zapostavljanja posameznih; reklame ne bomo delali. Le kak znak splošnega napredka hočemo navesti tupatam.

Iti hočemo po odhodnih pristaniščih od juga proti severu, saj nam je začeti z domačim pristanom in domačo avstrijsko progo: „Austro-Americana“, ki vozi preko Gibraltarja v New-York in v pristane južne Amerike iz Trsta. V Severno Ameriko vozi avstrijskih samo ta proga. — „Avstrijski Lloyd“ vozi preko Gibraltarja le v Južno Ameriko, a ne pogosto. — „Adria“ iz Reke je vozila včasih v Ameriko, ali le redko. — „Cunard Line“, angleška proga, vozi iz Trsta in Rekev New-York, a ima dom v Liverpoolu (Liverpool) na Angleškem. Z ogrsko vlado ima glede izseljencev pogodbo, po kateri je le ona pooblaščenca v onostranski polovici. — „Navigazione Generale Italiana“ vozi iz Genove v New-York, a je za Slovence izgubila pomen, ker se od onega časa, kar posluje Austro-Americana, ne vozi nobeden več ž njo. — „Société Générale de Transports Maritimes a vapeur“ vozi iz Marseja (Marseille) v Južno Ameriko. Proga je francoska, a za Slovence ne več pripravna, ker se vozijo silno daleč po železnici. Tudi imajo bližnjih prog. — „Compagnie Générale Transatlantique“, francoska proga, vozi zbrizimi parniki iz Havre v New-York, s poštnimi v novejšem času iz Bordó (Bordeaux). Slovenci se vozijo ž njo radi, ker vozi takoj na odprto morje. — „Allan Line“, francoska proga, vozi iz Havre v Kanado. — „American Line“, ameriška proga, vozi iz Savttemptna (Southampton) preko Serburga (Cherbourg) v New-York in iz Liverpoola v Filadelfio. Ta proga nima medkrova, ampak tudi v III. razredu kajute. — „White Star Line“ (Bela Zvezda), angleška proga, vozi kakor prejšnja sredi tedna, dočim vozi ona ob sobotah in se tako vrstila v službi. Tudi drugače ji je skoro enaka. — „Cunard Line“, že omenjena, vozi iz Liverpoola v Severno in Južno Ameriko ter ima

zvezo z vsemi lukami. ima dosedaj največja dva parnika na svetu: Lusitania in Mauretania, ki doslej tudi v hitrosti nimata para. Medkrova za potnike nima. — „Red Star Line“ (Rdeča Zvezda), belgijska proga, vozi iz Antwerpena v New-York in Kanado. — „Holland America Line“, nizozemska proga, vozi iz Rotterdamu preko Bologne (Bologne sur Mer) v New-York. Medkrova nima. — „Ruska prostovoljna flota“, ruska proga, vozi dvakrat na mesec iz Rotterdamu v New-York. Kak prevarjen Slovenec, ki je pri „bankarju“ Zottiju v Baselu kupil vozni list za boljšo progo, se mora voziti naposled ž njo. — „Hamburg Amerika Proga“, nemška, vozi iz Hamburga preko Serburga v vse ameriške luke. Ima tudi zboljšani III. razred. — „Severo-Nemški Lloyd“ vozi iz Bremena preko Serburga v vse ameriške luke. Ima takisto zboljšani III. razred.

To so proge, po katerih se vozijo Slovenci. Po neomenjenih se ne vozijo, še med temi po nekaterih le izjemoma. Po ustroju so različne, tudi parnike imajo različne. Novejši so pri vseh progah brzeji, boljši in dražji, starejši so nekaj ceneji. Vendar razlika ni znatna. Tudi razlika na ceni med progami ni znatna, ker so izvečine v dogovoru med seboj, ki se imenuje bul.

Dalje prihi.

* * *

Tedenski sojem v Kranju dne 26. oktobra 1908. Prignalo se je — konj, 72 glav domače goveje živine, 158 glav hrvaške goveje živine, 4 domačih telet, — hrvaških telet, 11 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 2 domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 66—70 K, na polovico 100 kg 58—62 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 11-50, proso K 7-50, rž K 10—, oves K 8-50, ajda K 9—, repno seme K —, fižol ribničan K 12-50, mandalon K 12-50, koks 13-50 krompir K 2-10 za 50 kg.

Dobavni razglas. C. in kr. garnizijska menažna komisija v Lvovu naznanja trgovski in obrtniski v Ljubljani, da potrebuje za leto 1909 med drugimi tudi sledeče predmete: pšenično moko, pšenični zdrob, krompir, riž, poper, papriko, cimet, sladkor, kis, makarone, fižol, grab, proseno in ajdovo kašo, ječmen, koruzno moko, koruzni zdrob, sol, svinjako in rastlinsko mast, špeh, kavo, kakao, čaj, cikorijsko, kisel zelje, rdečo peso, čebuljo i. dr. Ponudbe je najkasneje do 10. novembra t. l., 12. ure opoldne, poslati c. in kr. garnizijaki menažni komisiji tačas pri pehotnem polku št. 30 v Lvovu. Dobavni razglas je v pisarni trgovske in obrtniske zbornice v Ljubljani na vpogled.

Razpis dobave lesa. C. in kr. trgovsko ministarstvo naznanja trgovski in obrtniski zbornici v Ljubljani, da se bo dne 10. novembra t. l. pri ravnateljstvu srbskih državnih železnic v Belgradu vršila ponudbena razprava zaradi dobave 1480 hrastovih tramov raznih dimenzij. Tozadevne ponudbe je vložiti najkasneje do 16. novembra t. l. 12. ure opoldne pri gori omenjenem ravnateljstvu.

Razstava v Czestochowi. C. in kr. avstro-ogrski generalni konzulat v Varšavi naznanja trgovski in obrtniski zbornici v Ljubljani, da se bo v Czestochowi (postaja železnice Varšava-Dunaj) v času od 5. avgusta do 15. septembra 1909 vršil industrijska in kmetijska razstava, ki bo obsegala 4 glavne dele in sicer: 1.) Vele- in srednjo industrijo; 2.) domačo industrijo; 3.) kmetijstvo, gozdarstvo in ribarstvo; 4.) splošni kulturni del. Razstave se morejo udeležiti tudi inozemske tirdke. Prijave je nasloviti na razstavni komite „Czestochowa, ulica Panny Maryi, aleja III št. 73“. Prijavne pole, programe in ovitke daje navedeni komite brezplačno, ima jih pa tudi c. in kr. avstro-ogrski generalni konzulat v Varšavi na razpolago.

Pozor!

Kranjska hranilnica v Ljubljani je društvo, obstoječe iz 65 samih nemških članov.

Stanje hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani pada.

Skupni znesek rezerv. zakladov Kranjske hranilnice v Ljubljani je padel.

Za varnost hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani ne jamči ne dežela, ne kaka občina — niti člani.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ni podvržena strokovni reviziji.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ima nemško uradništvo — pa ne slovenskega.

Kranjska hranilnica v Ljubljani vzdržuje nemško šolstvo na Kranjskem.

Kranjska hranilnica v Ljubljani daruje v nemške namene ogromne zneske.

Kranjska hranilnica v Ljubljani je glavni steber kranjskega nemštva.

Kranjska dežela pa je slovenska, Ljubljana je slovenska.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden.

1. novembra. — 1539. Volilni knez Joahim Brandenburški se poluterani. — 1755. Silovit potres razdere portugalsko prestolnico Lizabono. — 1802. * Avstrijsko-nemški pesnik Janez Nep. Vogl. — 1877. † Feldmaršal pl. Wrangel, poveljnik prusko-avstrijskih čet v danski vojni (l. 1864.). — 1894. † Ruski car Aleksander III.

2. novembra. — 1702. * Zdravnik in pisatelj dr. Miha Zagar v Poljanah. — 1766. * Feldmaršal Jožef grof Radetzky na gradu Třebnice na Češkem, osnoval operacijski načrt za vojno pri Lipskem 1813, zmagaec pri Santa Lucia 1848, Vinceza 1848, (oberst Kopal) in Novari 1849. — 1846. † Švedski pesnik skof Tegner (Frithjofsaga). — 1876. * Pisatelj Leopold Lenard v Svibnem.

3. novembra. — 1580. France Drake se vrne s pota okoli sveta. — 1760. Bitka pri Torgau. — 1815. * Skladatelj Vincenc Bellini. — 1815. Na Dunaju otvorijo politehniški zavod. — 1850. † Pesnik Gustav Schwab. — 1867. Bitka pri Mentani. — 1886. † Pesnik in nabiratelj narodnega blaga Vojteh Kurnik v Ljubljani.

4. novembra. — 1619. Volilnega kneza Friderika s Pfalce venčajo za češkega kralja. — 1683. * Pisatelj Anton Košutnik v Trbižu. — 1841. * Vseučiliški profesor dr. France Stanonik na Suhi pri Skofji Loki. — 1847. † Skladatelj Feliks Mendelssohn-Bartholdy. — 1874. † Pisatelj dr. Leon Vondra v Ljubljani. — 1881. † Nabožni pisatelj Simon Vilfan v Novem mestu. — 1883. † Pisatelj France Remec v Ljubljani. — 1889. † Beneško-slovenski pesnik Peter Podreka v vasi Ronec.

5. novembra. — 1494. * Pesnik Hans Sachs v Nürnbergu. — 1650. Smodniška zarota v Londonu. — 1757. Pruski kralj Friderik II. premaga v bitki pri Robbachu državno vojno. — 1806. Bücher v Lübecku. — 1807. * Slikarica Angelika Kaufmann. — 1854. Bitka pri Inkermanu pri Sebastopolu; Angleži in Francozje premagajo Ruse. — 1901. † Pisatelj Jožef Benkovič v Velesovem.

6. novembra. — 1771. * Alojzij Senefelder v Pragi, iznajditelj kamnotiskarstva. — 1780. Galvani odkrije po njem nazvani galvanizem (vzbujanje elektrike po dotiku. — 1792. Francozje premagajo Avstrijce pri Jemappesu. — 1793. Vojvoda Filip Orleanski (Philipp Egalité) obglavljen. — 1822. † Henrik Berthollet. — 1863. * Pesnik France Hudoklin v Gorenji Stari vasi. — 1866. † Avstrijski ljudski pesnik Janez Nep. Vogl. — 1874. † Pisatelj Jakob Burja na Jezici pri Ljubljani. — 1893. † Ruski skladatelj Peter Il. Čajkovskij.

7. novembra. — 1307. Prisega Švicarjev v Rütliju. — 1659. «Pirenejski mir.» — 1750. * Pesnik Leopold grof Stolberg. — 1786. * Pesnik pater Janez Damascen Dev. — 1810. * Pesnik Fric Reuter. — 1899. † Pisatelj dr. Janko Pajk v Ljubljani.

Godovi prihodnjega tedna:

1. Vsi svetniki, Ljubomil; 2. Vseh vernih duš, Neša, Bogomil, 3. Hubert, Rado; 4. Karol Bor., Vera; 5. Caharija, Mirko, Savina, Mojmir; 6. Lenart, Ratislav, Maja; 7. Engelbert, Stislav, Zdenka, Zdenek.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

2. na Jesenicah, 4. v Preski pri Medvodah, 6. v Kropi, v Mengišu.

„Kdor jemlje mladini materni jezik, ji krade razum in življenje in oropa narod časti in praylce.“ Tako je dejal veliki nemški pesnik Herder.

V Kranju, dne 31. oktobra 1908.

Kranjske deželnozbornske volitve.

Za glavna volišča v okrajih splošne kurije za dopolnilne deželnozbornske volitve so določeni sledeči kraji:

- Za ljubljanski sodni okraj (brez mesta Ljubljane): Spodnja Šiška.
- Za sodne okraje Radovljica, Kranjska gora in Tržič: Radovljica.
- Za sodna okraja Kranj in Škofja Loka: Kranj.
- Za sodna okraja Kamnik in Brdo: Kamnik.
- Za sodne okraje Vrhnika, Logatec, Idrija in Cirknica: Gornji Logatec.
- Za sodne okraje Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava, Lož: Postojna.
- Za sodne okraje Litija, Višnja gora, Radeče: Litija.
- Za sodne okraje Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje: Krško.
- Za sodne okraje Kočevje, Velike Lašče, Ribnica, Žužemberk: Velike Lašče.
- Za sodne okraje Novo mesto, Črnomelj, Metlika: Novo Mesto.

Ministraka kriza počiva. Baron Beck čaka, da se vrne cesar na Dunaj, kar se baje zgodi okrog 12. novembra. Ampak stvar ni običajna zaradi tega, ker ni cesarja na Dunaju, temveč zato, ker gospod Beck menda še sam ne vé, kaj bi. Kombinacije se raznašajo po časopisih brez števila in čeprav je gotovo, da tiči za nekaterimi vlada, vendar s tem ni dokazano, da bi bila vlada na jasnem glede položaja in glede na svoje namene. Sploh je stvar taka, da se že ne more govoriti o nazorih in smotrih vlade, kajti kakor kaže, lezejo mnenja posameznih ministrov nerazno kakor raki. Zelo verjetno je le to, da bi baron Beck za vsako ceno rad ostal ministrski predsednik. Zato se največ govori o «rekonstrukciji» kabineta pod Beckovim predsedstvom. To se pravi: Njemu ni nič na tem, če izstopijo vsi ministri, da ostane le sam na krmilu. A za slučaj take rekonstrukcije so zopet prorokovanja različna; eni vedo povsem gotovo, da se bo ministrstvo popolnoma parlamentarizirano, to se pravi, da dobe vse portfelje poslanci v roke, drugim pa je natančno znano, da sestavi Beck prehodno uradniško ministrstvo. Seveda je tudi dovolj takih, ki že poželjivo gledajo na mesto, ki je se zasedeno in v njihovem interesu se širijo imena vsakovrstnih pretendentov: Gautsch, Bienerth, Liechtenstein. Vse kombinacije pa niso nič drugega in ne morajo biti nič drugega kakor po-božne želje, kajti spričo sedanjega položaja ne more vedeti baron Beck, kako bo, noben naslednik pa ne, kako bi vladal.

Češka politika dela v tem hipu vladi in raznim čuvajem položaja največ preglavic. Vse akutne težave so izšle iz češkega deželnega zbora in demisija obeh čeških ministrov je bila tista slamica, ob katero se je izpodtaknila Beckova vlada.

Srbske «zarotnike» na Hrvatskem hočejo sedaj baje — pomilostiti. Sumljiva je Rauch-Wekerlova milost! Ljudje, ki nedaj vedo o teh rečeh, pravijo, da se ni moglo «zarotnikom» nič dokazati, ampak ker bi škodovalo ugledu operetne hrvatske, pa tudi ogrske vlade, ako bi priznali svojo blamažo, se hočejo rešiti s pomiloščenjem. To se pravi norec brili iz pravosodja.

Gele čete srbskih prostovoljcev se zbirajo, ki so pripravljene z vso vnemo žrtvovati za domovino kri in življenje. Prestolonaslednik Jurij želi, da bi ga izvolili generalom teh čet. Nad 5000 srbskih prostovoljcev je že zbranih na bosenski meji. Dosti avstrijskih vojakov je dezertiralo iz Bosne pod srbske zastave. Italijani, Angleži, Poljaki i. t. d. se ponujajo za prostovoljce.

Tudi Črnogora je zelo razburjena.

Knez Nikola je izdal proglas (manifest) na Hercegovce, v katerem obljublja, da ne pozabijo Črnogorci bratov iz junaske Hercegovine. Neki deputaciji je rekel: «Bodite pripravljeni na vse, domovina vas bo kmalu klicala.» Črnogora je dobila iz Rusije nove topove in drugega orožja. Zadnja poročila pravijo, da je v Hercegovini že izbruhnila vstaja, kajti avstrijska vlada si ni znala pridobiti simpatij pri veliki večini prebivalstva. Tudi njena germanizatorična politika je kriva, da je večina nemških narodov proti njej, ker Nemci so ji vse, Slovani pa le nekako množica, ki se jo lahko prezre. Bog daj, da bi sprevidela kmalu, kje leži njena bodočnost, da ne bo morda prepozno. — Pred kratkim je odpotoval srbski kraljevič v Petrograd in je bil tam sprejet z velikimi častmi. Menda se bo tudi ruska дума izrekla za to, naj se daje Srbiji kako plačilo zato, da pripada sedaj Bosna in Hercegovina k Avstriji. Srbi želijo nekaj dežele od Sandzaka Novi bazar, katero deželico je Avstrija popolnoma prepustila Turkom. Sedaj na zimo ni posebne nevarnosti za vojsko, do spomladi pa je še dolgo in se bo mogoče do tedaj sešla konferenca evropskih velesil.

Med Avstrijo in Turčijo so pretrgana direktna pogajanja. To se pripisuje angleškemu vplivu. Dognalo je, da je angleški poslanik Lowther govoril z velikim vezirjem Kiamil pašo in obljubil Turčiji posojilo, če odkloni razprave z Avstrijo brez evropske konference. Položaj je na vsak način kritičen, čeprav se že poroča, da bo Turčija nadaljevala pogajanja z Avstrijo in da bo Anglija popustila.

Uprava srbskih državnih železnic je odpustila vse Avstrijance iz službe. — V belgrajskem gledališču so bile v nedeljo velike protiavstrijske demonstracije.

Sultan je oficijelno izjavil, da sprejme evropsko konferenco.

Vesti o uporu v Bosni so, kakor se zatrjuje, izmišljene. Razširjal se je namreč glas, da je nastal upor v gačkem in ljubuskeza okraju in da je prišlo do hudega boja v Lipniku, kjer da je vojaštvo pobilo mnogo Srbov in zažgalo vas.

Rusija je, kakor se poroča, poslala šest batalijonov z artiljerijo in kavalerijo čez perzijsko mejo proti Tebrisu. To se je zgodilo baje spozazumno z Anglijo, ki je dovolila, da Rusija okupira severno Perzijo, čes, da ondotni nemiri škodujejo Rusiji. To bi bil začetek delitve Perzije. Če je Anglija Rusom dovolila rop na severu, misli sama na rokovnjaštvo na jugu.

Ne zabite Ciril-Methodove družbe!

Izpred okrajnega sodišča v Kranju.

Danes se je vsrila v Kranju glavna razprava proti nemškutarskemu c. kr. postajenačelniku g. Avgustu Ingliču.

Ovadbna slove:

I. C. kr. okrajno sodišče v Kranju I. oddelek Obtožba: zasebnega tožitelja Danijela Kordana, abiturijenta v Kranju, po dr. Josipu Kušarju proti obdolžencu g. Avgustu Ingliču, c. kr. železniskemu postajenačelniku v Kranju, zaradi prestopka zoper varnost časti in poštenja. Pooblastilo leži pri istodobni tožbi proti Boštjanu Volčiču pto § 487 kazenskega zakonu.

Predstoječa ovadba je posledica moje ovadbe proti Boštjanu Volčiču oziroma ondi potrjene krive obdolžitve v zmislu § 468 kaz. zak.

Vrhu tega mi je obolženec g. Avgust Inglič radi tega nasproten, ker je bila moja sestra Kristina takrat na kolodvoru navzoča, ko je obdolženčeva g. soproga s sladkimi objubami solarice, naj zapoje nekaj nemških pesmi.

V petek, 23. t. m. ob pol 8. uri zvečer je ukazal g. obdolženec mojemu očetu Ivanu Kordanu naj se potruji v uradno postajenačelnikovo sobo. Pripomniti imam, da prosim za vstop v železnisko službo, pri čimur mi g. obdolženec kot tukajšnji postajenačelnik lahko precej koristi ali pa nasprotno.

Gre se mi toraj za eksistenčno vprašanje, ker nimam premoženja, da bi šel na visoke sole in zaradi tega sem se oglasil za službo pri železnici.

Kako mi je g. obdolženec v tem smislu naklonjen, in v katerem sovražnem prepričanju se zavzema za mojo tozadevno prošnjo, svedoči nastopni dogodek:

Kakor rečeno, je pozval gospod obdolženec 23. t. m. mojega očeta k sebi v svojo uradno sobo. Ta soba se nahaja poleg tiste uradne sobe, kjer je blagajnica za oddajo vozniških listkov, ter so vrata odprta, ker imajo tako železniski uradniki, kakor uslužbenci, kakor tudi prizadete stranke vsak hip pristop v obdolženčovo uradno sobo v svojih uradnih ali trgovskih opravkih. Tudi pritožna knjiga se nahaja v tej sobi, kamor se vsaka stranka lahko pride pritoževati vsak hip.

Ko je moj oče vstopil v to sobo, ukazal mu je g. obdolženec, naj vrata zapre za seboj. Moj oče pa ni ubogal tega ukaza, ampak je pustil vrata napol odprta, tako da se je iz uradne javne postajenačelnikove sobe slišala vsaka beseda v sosednji blagajniško sobo, kjer se je nahajalo več železniskih uslužbencev.

Pri tej priliki je obdolženec mojega očeta v osornem tonu in kričaje nahrulil sledeče: «Sie, Herr Kordan, sagen Sie Ihrem Sohne (to sem jaz zasebni tožitelj), dass er überhaupt hier auf der Station nichts zu suchen hat und, wenn er herkommt, werde ich ihn bei den Ohren packen und hinauswerfen und wenn ich selbst ihn nicht werde bewältigen können, so werde ich Arbeiter herrufen, damit sie ihn hinausschmeissen». Ueberhaupt habe ich aber mit so einem Lausbuben, wie Ihr Sohn ist, nichts zu tun; er ist ein Tagedieb; wenn er etwas wert wäre, so hätte er sich schon längst ein Brod gesucht entweder bei Gericht oder bei einem Advokaten. Ich war auch Abiturent und habe es auch so getan».

Te besede so se slišale skozi vrata v sosednjo sobo in je nagovoril gosp. Julij Kramarsič mojega očeta, ko je prišel v blagajniško sobo, sledeče: «Toraj tvoj sin je sedaj „Lausbub“ od njega (sc. postajenačelnika), hoffentlich wird er sich das nicht gefallen lassen». Dokaz: Julij Kramarsič, postajni nadzornik, Friderik Kunstelj, postajni nadzornik, moj oče Ivan Kordan kot prič.

Tudi včeraj, 24. t. m., se je izrazil g. obdolženec proti Rajku Beslanu: «Sie haben mit dem Kordan nichts zu sprechen; wenn ich das sehen werde, so werde ich Sie strengstens bestrafen, überhaupt weiß ich, das mir die Untergebenen nicht gewogen sind, aber ich werde Sie herunterdrücken, damit sie wissen, wer ihr Vorstand ist.» Dokaz: g. Rajko Beslan, c. kr. železniski uradnik, aspirant v Kranju.

Ko sem pozval g. obdolženca zaradi teh injurij pismeno na odgovor, je g. obdolženec mojega očeta osorno napadel s besedami: «Wie erfrecht sich Ihr Sohn mir privat zu schreiben?» Dokaz: priča Ivan Kordan.

Poleg naravnost nekvalificiranega psovanja in zaganja s hudim ravnanjem — jaz sem abiturient in imam najmanj toliko časti v sebi kakor g. obdolženec — se mora pripomniti, da g. obdolženec popolnoma prezre, da je železniska postaja v Kranju javen prostor in vsakomur pristopen in da se toraj kruto moti, če misli, da bo nekaznovan iz tega javnega prostora ven metal ljudi ali jih ven metati dal po delavcih. Vse to se je godilo javno in pred več ljudmi.

Zaljen na časti, dvigam proti g. obdolžencu po svojem v istocasnih zadevi proti Boštjanu Volčiču izkazanem zastopniku obtožbo ter prosim: Slavno c. kr. okrajno sodišče blagovoli proti obdolžencu g. Avgustu Ingliču radi navedenega prestopka zoper varnost časti in poštenja kazensko postopati, ga po §§ 491 in 496 kaz. zak. spoznati krivim ter obsoditi v primerno kazen.

K glavni razpravi naj se povabi tudi moj zastopnik. V Kranju, dne 25. vinotoka 1908. Daniel Kodran.

II. C. kr. okrajno sodišče v Kranju I. oddelek. Predlog: zasebnega obtožitelja Daniela Kordana, abiturienta v Kranju, po dr. Josipu Kušarju proti obdolžencu g. Avgustu Inglišču, c. kr. postajenačelniku v Kranju, na vabilo novih prič in razširjenju obtožbe. Za mojo danes dopoldne vloženo obtožbo proti g. obdolžencu Avgustu Inglišču radi razžaljitve, dne 25. t. m., osobito glede besede «Lausbub» in «Tagedieb» i. t. d., navajam se sledeči prič: 1. Adolf Kagnus, železniški uradniški aspirant, in 2. I. Vanic, pomožni postajni mojster, obadva na kolodvoru v Kranju, ter I. Lapajeta, poduradnika istotam. Vse te in v prvotni ovadbi navedene priče bodo potrdile, da se je g. obdolženec pri imenovanju priliki izrazil tudi sledeče: «Noch heute werde ich dem Herrn Regierungsrats schreiben, dass Daniel Kordan in den Eisenbandienst nicht aufgenommen wird, weil er es ist, der die Plakate zerrissen hat; ich garantiere daß er nicht aufgenommen wird. Dokaz: Vse gori navedene priče. Na podlagi raztegujem svojo obtožbo tudi na § 487. kaz. zak., ker me je g. obdolženec krivično obdolžil in brez potrebe razširjal o meni prestopke po § 468. kaz. zak.

Predlagam toraj po že izkazanem zastopniku, naj se g. obdolženec tudi po § 487. kaz. zakona kriv spozna in primerno kaznuje. V Kranju, dne 26. oktobra 1908. Danijel Kordan.

Po prečitaju ravnokar navedenih zasebnih obtozb, se vrši glavna razprava.

Sodnik: g. c. kr. sodni pristav Antloga, zapornik: g. Keber, obtožitelj: gosp. Danijel Kordan, njegov zastopnik g. dr. Kušar, obtoženec g. Avgust Inglišč, njegov zagovornik g. dr. Ed. Ambroschitsch.

Zastopnik obtožiteljev odkloni vsako poravnavo razun če plača obdolženec primerno svoto za žrtve 20. septembra 1908. — Obdolženec, ki glede razpravnega jezika omeni: «Ich bitte deutsch, weil ich der slowenischen Sprache zu wenig mächtig bin» (in vendar službuje kot c. kr. uradnik na slovenski zemlji), izjavlja da z inkriminiranimi besedami ni imel namena žaliti. (Mogoče so besede: Lausbub, Rotzbub, Tagedieb i. t. d. morda celo komplimenti?! Opomba uredništva.) No, g. obdolženec direktno tajil ni, pač je pa rekel, da se svojih besedi ne spominja, in da je z njim (glej to krotkost) hotel le posvariti tožnikovega očeta. (Sancta simplicitas!)

Pripoznati pa je moral, da on sam ni videl zasebnega tožnika, da bi bil poskušoval kake reklamne liste in da mu je čuvaj Volčič rekel: najprvo: «ich weiß nichts», pozneje pa, «die dürften es gethan haben». In na podlagi tega visi danes preiskava po § 85 kaz. zak. nad obtožiteljem Danijelom Kordan — seveda vidimo povsod le in linea criminali — zakaj, ne ve nobena priča in tudi «Grazer Tagblatt», ozir. «Deutsche Stimmen», ki so ddo. 29. sept. 1908 priložile temu kaz. aktu U. 850/8. — In prav je, da so se ti «nemški glasovi», ali, kako jim že pravi ljubljanski ulični dovtip, priklopili, ker se iz njih razvidi, kaka diskrepnca leži v obdolžitvi in med resnico. Dnevi in osebe ter predmeti — vse zamešano, furor tevtonicus! Vse to bo pa se prav prišlo, da se vrne silo za ognjilo in, da pride resnica na dan. Potem bo pa obracun in temeljit obracun! Zapamtite si to, gospoda! Sedaj se zaslišijo priče, vse pod prisego. Priče potrdijo celo obtožbo do pičice in še več, to je Lausbub, Rotzbub, Tagedieb, ist noch naß hinter den Ohren, ich werde ihn bei den Ohren packen und hinauswerfen, und bin ich selbst nicht Fertigt mit ihm, rufe ich Arbeiter, damit sie ihn hinausschmeissen, er ist zu gering für mich (notabene Abiturient, se-ve Slovene), dass ich mit ihm reden würde i. t. d. i. t. d. To vse je dokazano, v kolikor se tiče ovadbe pred javno glavno razpravo radi prestopka časti. Dokazano je pa tudi po zapriseženi izpovedbi to-le, kar je znatljivo o g. c. kr. postajenačelniku, rekši: «ich weiss, dass mir meine Untergebenen nicht gewogen sind, aber ich werde sie schon herunterdrücken, damit sie wissen werden, wer ihr Vorstand ist.» — To je pribito in tudi dokazano! — Komentar naj si vsak sam naredi.

Tudi je dokazano po zapriseženih pričah, da je g. Avgust Inglišč, 38 let star in v Ljubljano pristojen, se izjavil, da bo že skrbel, da zasebni obtožitelj Danijel Kordan ne bo dobil službe pri železnici, ker bo že pisal g. svetniku Weichsu o teh stvareh — ki pa glede Danijela Kordana niso resnične in je vse to, kar se o Kordanu trdi le neutemeljeno sumničenje.

Zakaj vse to, ne vprašamo; pač nam pa silijo trpke besede na jezik.

Potem se je po naddveurni obravni razprava preložila, ker je ravno po službeni gorečnosti g. Inglišcha upeljana zoper g. Danijela Kordana preiskava po § 85. kaz. z. ki pa z razžaljenjem časti nima in ne bode imela stika, ker so vse pesovke in druge žaljive in zaničujoče besede notabene dokazane.

Da, da, pri Kraljevem gradu so nas naučili, Kraljevigradec so praznovali kod vspeh, da je pruski «somaster» naučil Avstrijce in Avstrijske Slovane, da, da, hvaležni smo Vam za to solo, toda v njej naučili smo se tudi spoštovati svoj narodni ponos in odmetavati vsako obzirnost napram narodnim sovragom osebito takim, ki se pri

nas redijo, se kažejo ljubeznive, za hrbtom pa brez povoda delujejo zoper nas. Mi hočemo pravice in dati se nam jo mora. Da bi pa pri nas ljudje zaradi par nemških uradnikov morali po nedolžnem v zločinsko preiskavo, — ne, tega pa ne. Tudi mi imamo svojo čast, svojo poštenost in svoj ponos, pa makari, da smo samo Slovenci! — Dan 20. septembra 1908.

Brzojavka.

Gosp. Beslan Rajko je ravnokar odslovljen od c. kr. drž. železniške službe in sicer telegrafčno in ekspres — izplačan — posledica današnja obravnava U. 850/08. — proti g. Avgustu Inglišču, c. kr. postajenačelniku in menda c. in kr. rezerv. avstrijskemu oficirju.

Novičar.

Občinski odbor v Kranju je imel včeraj sejo, o kateri pa — kakor običajno — nismo bili obveščeni, dasiravno so bile na dnevnem redu zelo važne stvari. Naše županstvo se še dosedaj, čeravno smo že opetovano najuljudneje prosili, ni navadilo, da bi obvestilo tudi uredništvo lista, ki se nahaja v Kranju, o vršeni se občinski seji in misli, da živimo se vedno v časih, ko so se občinske seje vršile recimo v gostilni pri Zumru. Odslej bomo pošiljali k sejam stenografa, ki bo natančno poročal o vseh prizorih v javnih občinskih sejah, če je to komu prav ali ne. O zadnji seji prinesemo poročilo prihodnjic.

Afera Inglišch-Kordan! Ravnokar smo izvedeli, da je g. Danijel Kordan odklonjen od železniške službe c. kr. državne železnice vsled dopisa 30. oktobra 1908, št. 43.345, brez motivacije. Motivacije pa poznamo iz današnje kazenske pravde U 850/9.

Pomanjkanje krme — naročevanje sena in drugih krmil po znižanih cenah. Pomožna akcija se je zavlekla, zakaj, tukaj nočemo razpravljati. Začetkom septembra t. l. so sprejemala županstva prvokrat naročila na seno po znižanih cenah na račun državne podpore. Od teh prvotnih naročil so dobili kmetovalci samo polovico priznane jim množine sena. Izvzemši občin, katere so v svojih naročilih izrecno zahtevale, da dobijo seno po «Zvezi slovenskih zadrug» v Ljubljani, je za vse druge občine vsled nepričakovane odredbe deželne vlade dobavljala «Gospodarska zveza». Ker se je državna podpora od 200.000 K zvišala na 500.000 K, se sprejemajo pri županstvih glasom razglasa deželne vlade zopet prošnje za seno in druga krmila. Da ne bode nikakih nesporazumljenj in razočaranj, opozarjamo one občine, katere nočejo sedaj na podlagi novih naročil seno in druga krmila dobiti po «Zvezi slovenskih zadrug» v Ljubljani, da v svojih naročilih izrecno vpišejo svojo željo, da dobijo seno in druga krmila po «Zvezi slovenskih zadrug» v Ljubljani. Ker se je ponekod razširila med kmetovalci bojazen, da bi morda dobili slabo gališko seno, moramo v pomirjenje povedati, da «Zveza slovenskih zadrug» v Ljubljani nima nobene bilke slabega gališkega sena, temveč si je preskrbela samo sladko seno najbolje kakovosti, katero je pri prvi oddaji dobavljala dotičnim občinam v največjo zadovoljnost in bo seveda tudi pri drugi dobavi oddajala le najboljše seno in druga krmila.

Proti združitvi in složenju narodnemu delovanju slovenskih strank v Ljubljani so kakor se nam poroča ljubljanski škof Jeglič, dr. Lampe in dr. Sustersič. Škof baje prejme za svoje «simpatije» z Nemci od vlade tristo tisoč kron. Ako primerjamo pisavo «Slovenca» takoj po krvavih ljubljanskih dogodkih z njegovo sedanjo pisavo, zlasti pa z uvodnikom z dne 17. oktobra ter upoštevamo vsebino pastirskega lista škofa Jegliča, moramo skoro verjeti tej vesti. Čudno je tudi to, da se je takoj potem, ko ste začeli obe stranki delovati na medsebojno združitve, že govorilo v ljubljanski nemških krogih o «Nemcem danem zadržilu», da se slovenski stranki ne boste nikdar združili. Kdo je mogel dati Nemcem v tem oziru kako zadržilo? Gotovo oseba, ki ima pri edni ali drugi stranki odločilno besedo. Da pa se po nedolžnem prelita kri 20. septembra ne bo skrunila z narodnim izdajstvi ter z vspehom prodajala po ceni «gotovih» ljubljanskih oseb, naj «Združeni narodni odbor» zastavi ves svoj vpliv in vso svojo moč, da prodre tajna in splošna želja večine, želja ljudstva in da se uresnični prisega, storjena dne 22. septembra ob grobu narodnih mučnikov, ne glede na to, če bo pri tem tudi treba iti čez glave onih oseb, katerim je osebna korist več kakor pa koristi slovenskih pravic, čast in koristi slovenskega naroda.

Kapitel o postajenačelniku gosp. Avgustu Inglišču. Prisel je z oljkino vejico v Kranj liki golob do Noetove barke, kjer je vedel, da dobi prijazno in dobro zavišanje. Kljub temu, da so ga v Ljubljani pri odhodu svarili pred nekim tukajšnjim «Deutschenfresserjem», kljub temu je bil moč prijazno, da, celo ljubeznivo sprejet on in njegova gospa soproga, in sicer od strani Slovencev, je

sedaj po 20. septembru 1908 nakrat pokazal svojo germansko zagrizenost. Ljubeznivega sprejema v Kranju menda gospod in gospa Inglišch ne bosta hotela zanikati, ker bi sicer govorila neresnico. Tudi tisti «Deutschenfresser» je bil vedno poln ljubeznivosti do obeh, ker se drži gesla: «Suum cuique tribuere.» Sedaj je pa mera polna! «Deutsche Stimmen» z dne 29. septembra 1908, štev. 86 kot priloga štev. 299 «Grazer Tagblatt» prinašajo članek, ki ga je pisal ali pa saj direktno inspiriral c. kr. postajenačelnik g. Avgust Inglišč, in kateri članek mrgoli nesramnih očitaj bodisi glede oseb, bodisi glede celokupnosti slovenske časti. — Mož se čuti, ker se ga je razvadilo. Tudi tega gada smo vzredili na svojih prsih. Vrže se v članku v pozituro in igra skoro državnega pravdnika. Samega sebe hvali, obenem pa sub auspiciis «Derschatae» denuncira. Res lepa čednost, še čednejših Germanov. — Kako že pravi nemški pregovor o takih ljudeh — —!? Saj ga mora sam vedeti. — Kakor rečeno z oljkino vejico je priletel v Kranj, in mislili smo, da smo dobili res golobčka miru in sprave, pa smo se zmotili, ker smo Slovenci lipov les in sploh prelahkoverni in zaupljivi, zato nas pa nemški medved z grdimi svojimi tacami tiplje in tiplje, da nas konečno morda ne premaga. Z denunciranjem po Deršati blizu stoječih listih se prične, s preganjanjem v uradu se nadaljuje in končni efekt je ta — da uboga slovenska para podleže. Kje so tu prirodne človeške pravice, kje je tu sploh pravica in kje je tu tolikanj hvalisana nemška kultura!? Pa berite citirane «Deutsche Stimmen». Fej!

Kdaj dobimo dvojezični napis na tukajšnjem železniški postaji? Interesiran trgovec nam poroča: Na mojo pritožbo mi naznanja ravnateljstvo državnih železnic v Trstu, da se je železniško-postajnemu uradu v Kranju naročilo, da se v objavnih in prejemnih listih vpišejo oni podatki, katere se pristavi lastnoročno, v onem jeziku, v katerem se glasi vozni list pošiljalca. Ruff m. p. Trgovci, pazite torej na ta ukaz! Vsak slučaj se naj nam takoj naznani. — Opomba uredništva. G. postajenačelnik Inglišč, o kateremu poročamo danes tudi že na drugem mestu, je bil, ko je zahtevala omenjena tvrdka dvojezični pečat, precej samosvoj gospod. Trkajoč na svojo brihtnost v vseh takih in enakih zadevah, se je celo izrazil, da je dotičnik se dosti prepozno vstal, da bi njega poučeval. No, sedaj je pač prepričan, da bržčas sam predoigo spi. In ako je dobil «od zgoraj» nos, da so mu vsi ogli v Kranju napoti, naj si ga sama sebi pripiše. Prav dobro pa osvetljuje ta slučaj kulanco g. postajenačelnika napram kranjskim trgovcem.

Opozarjamo ponovno na današnje predstavo «Dramatičnega odseka» v dvoranah naše čitalnice. Predstavljal se bo ljudska zaloigra v petih dejanjih «Mlinar in njegova hči». O vsebini te igre prinasamo v današnjem podlistku obris. Vse vloge so v najboljših rokah ter vzlic temu da se je po nastalih razmerah menjala ona največjih vlog, temeljito študirane. Preskrbelo se je, da igra tudi v sceničnem oziru dobro vspe. Pričakujemo torej lahko danes zvečer popolnega užitka. Začetek igre je točno ob pol 9. uri zvečer. Prosi se tedaj, da si občinstvo to vpoštevata ter pride pravočasno, da se s poznejšim zasedanjem prostorov ne bo motilo. Do 7. ure zvečer so vstopnice v predprodaji v trgovini g. Floriana, od pol 8. naprej se pa odpre blagajna v čitalnici. Igra se ponovi dne 8. novembra popoldane kot ljudska predstava.

K modistovski gđ. Kovačevi v Ljubljani sta prišli v četrtek popoldne gospa odličnega narodnjaka in njena gđ. sestra. Izbrali sta si modelni klobuk, nista ga pa kupili. Gotovo se jima je zdela cena nekoliko previsoka. Drugi dan pride postrežnica gospe in pravi, da jo pošlje gospa, ki želi, da se jej pošlje klobuk na dom, ker ga bo kupila vseeno, a bi ga rada prej pomerila. Gđ. Kovačeva začetkoma klobuka ni hotela izročiti, češ, da ne pusti, da bi ga mogoče služkinja nesla k kaki modistovski. Služkinja je zatrjevala, da ga nese domov ali pa morebiti na željo gospe, v kako privatno hišo. Gđ. Kovačevi se je zdela stvar sumljiva, izročila pa je kljub temu klobuk, poslala pa takoj za imenovane gospe služkinjo svojo prodajalko, z nalogom, da opazuje, kam bo služkinja nesla klobuk. Šla je za njo in — med vrati Steklove trgovine na Kongresnem trgu je prodajalka gđ. Kovačeve ustvila služkinjo, češ, da ne pusti gđ. Kovačeva, da bi nesla klobuk v Steklovo trgovino. Pripomniti je, da je bil klobuk takozvan vzorni klobuk, ter je bil namen gospe očitvidno ta, da za par krajcarjev ceneje pri nemškem Steklu v škodo velenarodne slovenske trgovce dobi klobuk iste vrste.

Zakaj ne dobi Simon Jenko spominske plošče na svoji rojstni hiši? «Slovenec» je prinesel sledečo notico: «Brez spominske plošče stoji še sedaj rojstna hiša pokojnega Simona Jenka. Pisateljsko društvo, kje si? — Pisateljsko društvo pri najboljši volji ne more ustreči pozivu. Zakaj ne, ki morali vedeti tudi pri «Slovencu», ako jim je znano, kaj je pisal g. Fr. Levce v «Dunajskem Zvonu» letnik 1879 str. 338. (Odlični pesniki in pisatelji slovenski.) Tama citamo: Porojen je bil Simon Jenko na sorškem polju pri Gasperju na Podrečju št. 19 dne 27. vinotoka 1832 v hiši svojega sofordnika Matevža Jenka. A ta hiša je pozneje pogorela ter ostalo le nekaj groblja; posestvo pa je prišlo v ljudske roke. Pozneje so prostor oče-

dili ter blizu nekdanje hiše sezidali drugo. Rojstvene hiše pesnikove tedaj — ni več.

Poverilni registri pri naših sodnijah so vedno še samonemski. Kakor znano, podpisujejo tiste stranke. Ven z našimi pravicami.

Gosp. Zdravko Novak, dolgoleten član, blagajnik in knjižničar «Narodne čitalnice» v Kranju je prestavljen v Metliko. Ob tej priliki mu priredi «Narodna čitalnica» v prostorih gospe M. Mayrjeve v sredo, 4. novembra 1908 zvečer ob 9. uri odhodnico, na katero se vsi prijatelji in znanci prav ujudno vabijo.

Kako podpira kranjska hranilnica nemštvo, je najboljši tale dokaz: Nemško filharmonično društvo v Ljubljani je pričelo zidati z 10.000 K stavbenega kapitala hišo. Kranjska hranilnica mu je dala na razpolago 155.000 K poleg običajne letne podpore v znesku 3000 K in poleg dvestoletnice obstoja tega društva še vsakoletnih 20.000 K po 5 let, t. j. 100.000 K, dočim je dajala Glasbeni Matici letnih 400 K. So res velikodušni gospodje Nemci pri kranjski hranilnici!

Umrli je gospa Marija Avbelj, nekaj posestnica gradu Zapuže, stara čez 90 let.

«Sokol» na Bledu. V nedeljo, dne 18. t. m. se je vršil na Bledu v gostilni «Pri panju» ustanovni zbor blejskega Sokola, oziroma odsek radovljiskega Sokola. Izvoljeni so bili v odbor bratje: Fran Olivotti, predsednikom, dr. Gabrijel Hočevnar, podpredsednikom, Avgust Frat, tajnikom, Urban Plemej, Ivan Erbežnik, Jakob Erbežnik, Josip Stare in Anton Zalokar odbornikom; Josip Korošec in Ivan Pretnar, pregledovalcem računov. Po navdušenih in vznesenih govorih bratov Jazbeca in Tavčarja iz Radovljice ter brata dr. Hočevarja, Peternele in Erbežnika, kateri so slikali pravi pomen Sokolstva ter navduševali navzoče, nad 60 članov vročji zbor, za cilje sokolstva, predsednik zaključil zborovanje. Pripomnimo, da je izšla misel ustanovitve Sokola od telovadcev samih. Vpisanih je že 117 članov. V sredo zvečer je telovadilo 42 Sokolov, vadila sta brata Jazbec in Tavčar iz Radovljice. Na zdar!

Častno svetinjo za 40letno službovanje je dobil strojarski pomočnik Franc Ahačič v Tržiču.

V Mavčičah se bo letos oddal lov baje za 1000 kron. — V tej občini primanjkuje to jesen vode, da jo morajo voziti iz Save.

Spominsko ploščo Simonu Jenku nameravajo vzidati njegovi čestilci v njegovem rojstnem kraju v Prašah, oziroma Podrečem pri Mavčičah.

Most v Tacnu Ministrstvo je za most v Tacnu določilo 30 odstotkov državne podpore namesto 50 odstotkov.

Umrli je v Mavčičah posestnik in bivši občinski odbornik Josip Zevnik v 76 letu starosti.

Lep lovski plen. Predzadnji četrtek so ustrelili med Prašami, Mavčičami in Smednikom 36 zajcev, 6 fazanov, 20 jerebic in par veveric.

Boj med kmeti in orožniki. V Sarkertu pri Aradu je prišlo povodom cerkvene slavnosti do spopada med kmeti in orožniki. Orožniki so izstrelili proti kmetom šest salv ter so 4 kmete usmrtili, 10 smrtno ranili, dočim je lahko ranjenih nad 70.

Čudna oporoka. V Gradcu je umrla 21. maja posestnica Konstancija Karner. Žena je živelja jako skromno, a zapustila 1/4 milijona kron. Dediči so njeni služabniki in dekle. V oporoki je določila, da takoj po njeni smrti zakoljejo njenega najljubšega konja, zato, da nikomur ne pride živ v roke. Za svoje pse je zapustila 6000 kron, od kojih obresti naj se preživljajo. Določila je, da psi stanujejo po leti na njenem vrtu, po zimski naj spijo v njeni spalnici. Ko bodo živali poginile, dobi glavnicu neka župnija na Koroskem.

Grozovit umor se je dogodil v bližini mesta Zateca. 18letno dekle Marijo Engl je poslal njen gospodar dne 28. junija v neko blišno vas, kamor pa ni prišla. Ko so jo pogrešili in sli iskat, so jo našli v gozdu obešeno na nekem drevesu. Truplo je bilo vse razrezano, glava popolnoma razbita, pod visečim truplom pa je bila na tleh velika mlakuža krvi. Kakor se domneva, so dekle napadli v gozdu trije potepuhi ter jo najprej posilili. Usta so ji zamašili, da ni mogla klicati na pomoč. Ko so zadostili svoji strasti, so dekletu s kamnom razbili glavo in vse truplo razrezali z nožem ter jo obesili na drevo. Trebuh je prerezan počez. Zločince so nekaj časa zasledovali, a potem je sled popolnoma izginil.

Bosna nekaj in zdaj. Ko so zasedli Avstrijci pred 30 leti Bosno, je bila deželna zelo zapuščenost. Ni bilo urejene uprave, nikakih pravnih razmer, ne cest, ne železnic, nobene industrije, nobenih denarnih zavodov. Avstrijska uprava pa je zgradila z vojniki ceste in železnice. Poljedelstvo je napredovalo tako, da izvažala Bosna vsako leto 300.000 glav živine. Bosanska živina se je počvetorila. Najtežjih bremen so oprostili kmete. Izvozilo se je leta 1906 blaga, vrednega 118.000.000 kron, uvozilo pa za 109.000.000 kron. Predno je naša država zasedla Bosno, je iznašal uvoz in izvoz komaj 20.500.000 kron. Kreditnega zavoda ni imela Bosna pred letom 1878 nobenega. Zdaj ima v Bosni več bank svoje podružnice, nadalje so ustanovili «Bosansko deželno banko», «Bosansko-hercegovaško hipotekno banko», 10 hranilnic in 11 kreditnih zadrug. Za zgradbo železnic so najeli 124 mil. kron posojil. Tudi industrija napreduje. Po okupaciji se

je ustanovilo več tobačnih tvornic, rudnikov, železolivarn, pivovarn, sladkornih tvornic, petrolejskih čistilnic, spiritalnih čistilnic, elektrarn. Bosna ima obširne gozde, premog, železo, svinco, baker, žveplo, celo zlato in srebro se koplje.

Nemoralni oči. Marcel Veith na Dunaju je zahteval od svoje hčerke nenravno šivljenja, da je lahko od njenih zaslužkov živel. Hčerka se je napoln iz sramote in žalosti utopila. Veitha so obsodili na eno leto težke ječe.

Franco Omersa v Kranju prodaja domače bukovo ogije, vilte kotle Maria Zell, petrolej Standard White, portland cement. 339 7

Meblirana soba

za enega ali dva gospoda je za oddati.

Kje? pove upravnistvo «Gorenjca». 379

Razglas.

Ker občinski odbor ni potrdil dne 21. oktobra t. l. prodane ponudbe o zakupu mestnih tehtnic, šotorin in tržin, naznanja županstvo, da se bodo te potom

javne dražbe

dne 10. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne

!!! v občinski pisarni !!!

vnovič za dobo treh let to je za leta 1909, 1910 in 1911

in v zakup oddale.

Vsak udeleženec ima vložiti pred pričetkom dražbe 10% vadij, bodisi v gotovini, hranilničnih knjižnicah ali vrednostnih papirjih v roke dražbeni komisiji. 381 2-1

Sprejmejo se tudi pismene ponudbe, ako ponudnik izreče, da hoče izpolniti pogoje dražbe.

Pogoji so razpoloženi na vpogled v občinski pisarni.

Županstvo v Kranju

dne 31. oktobra 1908.

Stara gostilna

dobro idoča, tik glavne ceste v trgu na Gorenjskem se takoj odda v najem zaradi gospodarjeve bolezni. Posestvo leži na lepem in prijaznem kraju, zelo pripravna prilika za oženjenega obrtnika in voznika, zraven hišo se nahaja veliko gospodarsko poslopje s staro kovačnico in s hlevom. 359 3-4

Naslov pove upravnistvo «Gorenjca».

Kuharica

želi vstopiti v službo na gostilno ali k gospodi. Več pove upravnistvo «Gorenjca». 378

Naprodaj je

travnik v Strmolju pri Cerkljah na katerem je dobro vpeljana opekarna.

Več pove Jakob Šter, na Visokem, pošta Šencur pri Kranju. 380 2-1

Slab želodec ničesar ne prenese

in navadna posledica tega je, hreznost, želodčna bol, slabosti, nerednosti prebavljanja, glavoboli i. t. d. Gotova odpomoč proti temu so

Kaiserjeve karamele

zdravniško preizkušene!

Oživljajoče, prebavo pospešujoče in želodec okrepujoče sredstvo. 376 12-2

!!! Zavoj po 20 in 40 vin. pri: !!!

V. Eggenberger, lekarna v Tržiču.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadružne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno.

Samo edini polzkus prepriča, da vzdržuje Rainerjeva vaselin-mast za usne 318 52-13

čevlje in usnjene stvari nepremočljive, prožne in mehke

Istotako je Rainerjevo hitro bliščeče voščilo zavito v podolgstih rdečih škatljah po 5, 8, 12, 16, 24 kom. pri kg priznana dobre kakovosti.

Julij Rainer, Beljak

Prva gorenjekoroška topilnica lola in mila

Hiša na Rečici pri Bledu

pripravna za gostilno ali trgovino,
na dobrem mestu, se poceni in pod
udobnimi pogoji

proda.

Več pove upravnistvo «Gorenjca».

369 3-3

Ustreljeni divji zajci

se dobijo vsak dan pri 365 5

JOSIP FUSO
stavbeniku v Kranju.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hripavosti, katara, zastizenja ustnega katara,
krčevitega in oslovstega kašlja, naj kupi
zdravniško proizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 375 24-2

5500 notarsko overoverjanih izpričeval.
Zavoj po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin.
Dobiva se pri: V. Eggenbergerju, lekarna v Trzinu.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred-
stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod
imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-
meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje
na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo
o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 12-1

Le črnar Trnkóczy, Ljubljana.

Istrsko vino

lastnega pridelka, pristno naravno, prve vrste
moškati :: belo vino :: teran
rožno vino

dobiva se po prav ugodnih cenah na veleposestvu vinogradov

Vzorci
zastonj

Rocco Ferlan v Rovinju (Istra)

in prosto
poštine!

Tropinovec

lastnega pridelka, zajamčeno pristni iz senih
čistih jagodovih vinskih tropin brez pecljev

50 odstotni

382 10-1

Zaloga raznovrstnega pohištva iz trdega in mehkega lesa,
posteljne modroce iz žime in crin de Afrique. :::: Tu je tudi
koncesionirani pogrebni zavod za Kranj in okolico.
V zalogi so raznovrstne mrtvaške krste, tudi kovinaste.
imam prte, blazine, čevlje, nogavice, otroške obleke,
sveče za mrtvaški oder in nagrobne vence.

380 10-9 Se priporoča s spoštovanjem

A. Drukap
mizar
Kranj šte. 56.

314 52-16

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju
poleg lekarnе.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter
optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje ceno.
Priznano izborno blago.

Mestna hranilnica v Kranju

plošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron. 26-22

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih
vlog 4.497.000 kron, posojil na
zemljišča 2.725.000 kron ter po-
sojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v
Kranju uraduje na rotovžu vsak
delavnik od 8. do 12. ure dopoldne,
ob smanjih in tržnih dneh pa tudi
od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti
pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne
da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega
zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem
in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res
varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča
denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na
primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako
plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Lep, svetel in prostopen
LOKAL

[na Glavnem trgu
se] da v najem.

Več se izve v upravništvu «Gorenjca». 367 3

V Newyork
Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 327 52-13

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savole, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta.

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Vinske sode
iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju
od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov
nadalje sode z vratcami 223 16-13
od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov
oddaja po jako zmerni ceni trdka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA

poleg Koslerjeve pivovarne

Iz proste roke se prodaja
v Kranju
PRISTAVA
s hlevi, podi, skladišči, stanovanji i. t. d.

Več se izve pri lastniku Mavrilu Mayerju, pivovarnarju v Kranju.

372 3-2

Angloško skladišče oblek
O. Bernatovič :: Ljubljana, Mestni trg 5.

Moška konfekcija:
Čez 2500 oblek od . . . K 8.— naprej
• 1500 površnikov in zimskih sukenj . . . 12.—
• 2000 plaščkov . . . 7.—
• 300 kožušnih sacco s krznastim ovrtnik. . . 16.—
• 2000 suknenih hlač . . . 3-90

Deška konfekcija:
Čez 1800 oblek . . . K 3-90 naprej
• 500 plaščkov s kapuco . . . 3-90
• 250 površnikov in zimskih sukenj . . . 8.—

Damska konfekcija:
Jesen. in zimske obleke od K 10.— nap.
Jesenske in zimske jopice . . . 4.—
Jesenska in zimska krila . . . 3-90
Jesenski in zimski ran-glani . . . 6.—
Jesens. in zimski paletoti . . . 8.—
Dežni plašči s kapuco . . . 7.—
Suknene in delainove bluze . . . 3-90

Dehliška konfekcija:
Velika izbira oblek, paletotov, dežnih plaščkov in zimskih sukenj.

V zalogi čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukovin kap od K 1.— napre

Martinova cesta 20
Postajališče električne ceste

R. Lang

Martinova cesta 20
železnice pri šentpeterški cerkvi

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špoaljiltoza: Gostilniški stoli. Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Modroci iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

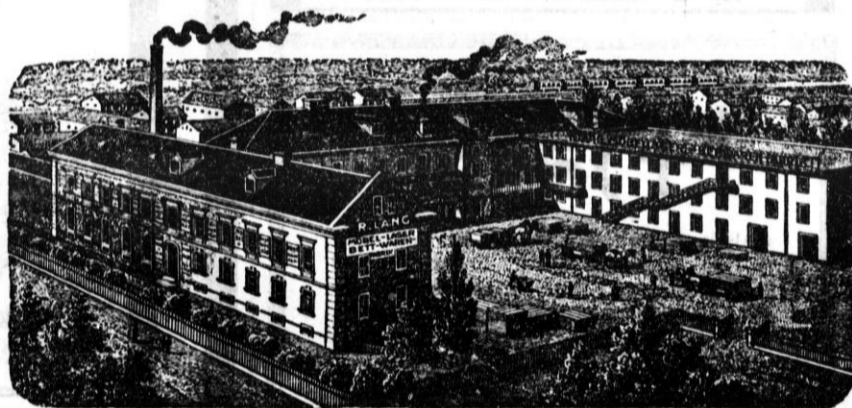
Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salona, pred-sobe, cele garniture.

Špoaljiltoza v nevestnih balah. Veliki prostori, prtilčno in v l. nadstropju. Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 62 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

29 126-80

Naznanilo otvoritve.

Slavnemu p. n. občinstvu najuljudneje naznanjam, da sem otvoril

19. septembra t. l.

trgovino z mešanim blagom

v nekdanji Majdičevi trgovini.

Za najobilnejši obisk se udano priporoča

Franjo Omersa mlajši.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

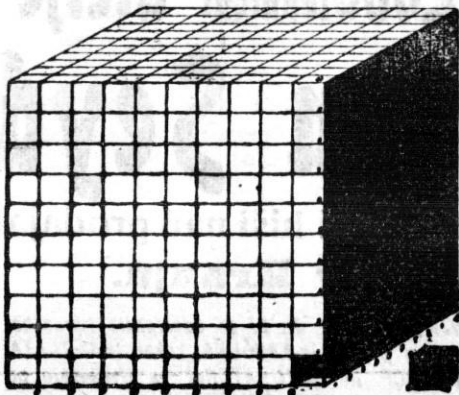

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Ako. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 34

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih;
2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih;
3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih;
4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgosti, debelosti in širokosti;
5. Preračunjenje col v centimetre;
6. Preračunjenje centimetrov v col;
7. Preračunjenje čevljev v metre;
8. Preračunjenje metrov v čevlje;
9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre;
10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje;
11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje;
12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa;
13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel;
14. Kubična telesna mera. 233 52-40

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vim. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **MIRNI računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vim.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih

žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na stehala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter soza zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vim. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočamo posebno precizijako ure

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne tedajaj takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-35

Brata HLAVKA

Izdelovatelja kirurg. instrumentov
ateljje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško potrebo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za zamoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih pesteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-33 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovani zavod z obratom na motor.

Popravila se izvršujejo točno in cenno.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-68

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih puš za leve in strele po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-55

Ilustrovani ceniki zastoj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavnicařstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Špecialiteta: 152-50

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

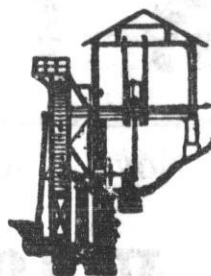
Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

G. Tönnies

422-39

tovarna za stroje, železo in kovinoliterna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Kavarna „Ilirija“ v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega koledvera je vsak dan 313 16

celo noč odprta.

Priporoča se najljubnejše p. n. tujcem za mnogobrojen poset

Stevu Miheliču.

Svoji k svojim! 256 52-34

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Počonko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vim. liter; potem s plixenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivin-skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrške države v sodih od 56 lit. naprej franke gorlička postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-28

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpečne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Predno osebn, hipotečno ali realno

POSOJILO

zahtevajte brezplačni prospekt

Meller L. Egyed, Budimpešta

IX., Lónyai-utca 7. 360 52-4

Telefon interurban 46-31.

Za šolsko sezijo priporočam vsakovrstne šolske potrebščine

n. pr. zvezke, knjige, torbice, nosila za knjige, pisalno in risalno orodje, papir in sploh vse v to stroko spadajoče predmete v največji izbori in najnižji cen.

Ma drobno in debelo!

Ma drobno in debelo!

Anton Adamič, Kranj

trgovina s papirjem, galanterijskim in modnim blagom

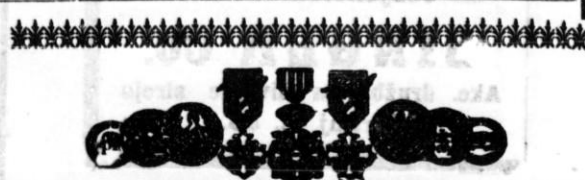
Kranj, Glavni trg.

62-31

<p>Bluze vrhna in spodnja Krila Predpasnike Moderco Šerpe Pasove Ovratnike Mašence Jabets Srajce Perilo Otročje oblekce Kratne oprave</p>	 <p>Potrebščine za šivilje Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Apilaci- jone Gumbe Vezenine</p> 	<p>Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Nogavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnike Garniture Milo Parfum</p>
<p>➔ Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke ➔ filijalka iz Ljubljane 195 52-50</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavilarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
 <p>ženska ročna dela Predtiska- rija Vseh vrst pavola Svila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Pajčolane</p> 		

Zobozdravniški atelje
dr. Edvard Globočnik
v Kranju 344 52-9
je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago
vsaki dan in
tudi v nedeljo.

**Slovenci, kupujte vži-
galice v korist družbi
sv. Cirila in Metoda!**

Zobotehnični atelje
Oton Seydl
v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenino, z ali brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH. 111-72

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

247 40-31

Steckenpferd
lilijino milo
najboljše milo za kožo.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firuza

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja
Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. „Union“
Ustanovljeno 1842. ■ Telefon 154.
52-15

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezervna zaklada
iznaša:
K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

Denarni promet
v letu 1907.:
K 5,600.000

4 ¹/₂ ⁰/₀

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5¹/₂% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici

vsak dan od 8. do 12. ure dop.

in **od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.**

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-61